PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. CHRISTIAN FALZON SCERRI

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa, 23 ta' Settembru, 2022

Rikors Maħluf Nru: 677/2021

GORDON ANTHONY GRIXTI

VS.

L-AWTORITÀ TAD-DJAR

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza finali dwar talba ta' Gordon Anthony Grixti biex jiġi ddikjarat li l-Awtorità tad-Djar m'għandhiex jedd li tmexxi kontra tiegħu biex taqilgħu 'l barra minn post ġewwa l-Belt Valletta;

Daħla

2. B'rikors maħluf imressaq fl-**14 ta' Lulju, 2021**, ir-rikorrent fisser li huwa kerrej tal-appartament numru 2, fi Blokk 2 ġewwa Triq Sant'Andrija, il-Belt Valletta;

3. Huwa jgħid li rċieva ittra uffiċjali mill-Awtorità tal-Artijiet (*recte* tad-Djar), li permezz tagħha huwa ġie mitlub jitlaq minn dan l-appartament skont l-**artikolu 9 tal-Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta** minħabba li huwa kien qiegħed iżomm dan l-appartament

mingħajr titlu tajjeb fil-liġi. Fir-rikors maħluf jgħid li huwa qiegħed jikkontesta din id-deċiżjoni ta' żgumbrament quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva fil-proċeduri ***Gordon Anthony Grixti et v. L-Awtorità tad-Djar (Rik. Nru. 3/21CG)***;

4. Sadattant billi skont ir-rikorrent, l-Awtorità tad-Djar mhijiex sidt tal-appartment fil-Belt Valletta u m'għandhiex jedd bil-liġi biex titlob it-tkeċċija tiegħu, huwa fetaħ din il-kawża u talab lil din il-qorti sabiex:

> *«1. Tiddikjara illi l-Awtorità intimata mhijiex proprjetarja assoluta tal-fond Block 2, Flat 2, Triq Sant'Andrija, Valletta u lanqas xi titolu ieħor li jagħtiha l-jedd tipproċedi biex titlob l-iżgumbrament tal-esponent mill-fond inkwistjoni;*
>
> *Bl-ispejjeż u l-konvenuti in subizzjoni.»*

5. L-Awtorità tad-Djar wieġbet fid-**<u>19 ta' Awwissu, 2021</u>** u tat dawn l-eċċezzjonijiet:

> *«1. Illi t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt;*
>
> *2. Illi t-talba imressqa f'din il-kawża ġa kienet dibattuta u deċiża quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u dan b'sentenza datata 19 ta' Lulju 2021 (Rik 3/2021) - Dok HA1 – għalhekk dan il-każ ġa huwa res iudicata. It-Tribunal iddeċieda li l-Awtorità tad-Djar kienet sid u f'kull każ kienet ukoll ċertament tamministra dan il-fond. Din is-sentenza qiegħda pendente appell;*
>
> *3. Illi dwar l-eċċezzjoni tat-titolu, it-Tribunal iddeċieda hekk:*
>
> > *"Ikkunsidra:*
> >
> > *Illi t-Tribunal se jibda biex jissorvola l-kwistjoni tat-titolu tal-proprjetà in kwistjoni.*
> >
> > *Illi fil-fehma tat-Tribunal, Martin Bajada, ta spjegazzjoni ċara tat-titolu li għandu l-Gvern ta' Malta fuq l-istess fond.*
> >
> > *Illi t-Tribunal jinnota li kien biss f'dawn il-proċeduri illi r-rikorrenti qajmu dubju fuq it-titolu li għandu l-Gvern u dan wara li għal għexieren ta' snin z-zijiet tar-rikorrent ħallsu l-kera lill-Awtorità tal-Artijiet jew lill-Awtorità tad-Djar jew il-predeċessuri tagħhom mingħajr ebda problemi. Lanqas ir-*

rikorrent ma ġieh dan id-dubju meta talab li jiġi rikonoxxut bħala l-inkwilin tal-fond in kwistjoni.

Illi għalhekk dan it-Tribunal, wara li qies ix-xiehda u d-dokumenti sottomessi minn Martin Bajada huwa tal-fehma illi ma hemmx dubju illi l-fond in kwistjoni huwa proprjetà tal-Gvern. Però, anke jekk għall-grazzja tal-argument biss, kellu jeżisti tali dubju, ċertament illum il-ġurnata l-Gvern akkwista l-istess fond permezz tal-preskrizzjoni akwiżittiva."

4. Illi l-attur mhux qed jallega li huwa s-sid tal-proprjetà mertu tal-kawża u għalhekk din mhux kawża rei vindicatoria – u b'hekk l-attur ma għandu ebda interess ġuridiku fil-kawża u fit-talbiet kif impostati;

5. Illi l-attur qatt ma kien rikonoxxut bħala inkwilin tal-fond mertu tal-kawża u għalhekk l-ewwel premessa attriċi li fuqha hi bażata l-kawża hija skorretta;

6. Illi l-attur fil-premessi tiegħu jgħid li t-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva ma jistax jidħol biex jeżamina materji ta' titolu. Dan huwa ukoll skorrett. Referenza issir għad-digriet tal-Onorabbli Qorti tal-Appell (Superjuri) fil-kawża quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva Alexander Attard v Awtorità tad-Djar – 16/08/2019. Dok HA2. F'dik il-kawża t-Tribunal ħass li ma kellux kompetenza ratione materiae dwar titolu ta' immobbli, hi bagħtet l-atti quddiem il-Prim Awla biex tiddeċiedi dwar it-titolu. L-imħallef Toni Abela bagħat l-atti quddiem il-Qorti tal-Appell biex tiddeċiedi hi. U il-Qorti tal-Appel (Superjuri) tat id-digriet anness. Li b'mod ċar jindika li it-Tribunal għandu kompetenza ratione materiae anke f'dan il-qasam;

7. Illi għalhekk it-talba attriċi hija waħda frivola u li ġiet ġa deċiża mit-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva;

8. Illi intant dwar titolu l-esponenti titlob li jiġi allegat ma' dan il-proċess, kopja sħiħa tal-proċess fl-ismijiet Gordon Anthony Grixti et v. Awtorità tad-Djar Rik 3/21 ĊG – deċiża mit-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva fid-19 ta' Lulju 2021 li jinsab quddiem il-Qorti tal-Appell. Id-dokumenti u xhieda mogħtija hemm ġa kienu biżżejjed biex jipperswadu lill-Maġistrat li l-Awtorità esponenti għandha titolu fuq dan il-fond;

9. Illi intant però, anke kieku għal grazzja tal-argument l-Awtorità m'għandhiex tali titolu huwa evidenti li għandha xorta l-jedd li titlob

għall-iżgumbrament tal-attur mill-fond de quo;

10. Illi l-attur erronjament jaqbad u jżid ir-rekwiżit tat-titlu bħala wieħed mill-elementi sabiex isir żgumbrament taħt Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta. Dan l-argument huwa totalment żbaljat stante li Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta titlob li Awtorità li qed tagħmel żgumbrament ikollha titlu jew amministrazzjoni. Fil-fatt artiklu 2 tal-istess Att jiddefinixxi "awtorità" jew "awtorità kompetenti" bħala:

> *"l-Awtorità tal-Artijiet stabbilita skont l-artikolu 5 tal-Att dwar l-Awtorità tal-Artijiet jew kull persuna jew entità oħra li bil-liġi jew b'kuntratt hija fdata li tamministra art tal-Gvern;" (enfasi miżjuda mill-appellata)*

L-attur qiegħed jagħżel li jiffoka l-argument tiegħu fuq it-titlu tal-proprjetà u jinjora kompletament il-fatt li amministrazzjoni hi biżżejjed biex l-Awtorità tad-Djar teżegwixxi żgumbrament. L-Awtorità tad-Djar qatt ma qalet li hi għandha proprjetà tal-fond iżda li għandha amministrazzjoni, li kif preżentat mill-provi miġjuba mill-Awtorità tad-Djar fil-kawża quddiem it-Tribunal toħroġ minn żewġ fatturi – il-funzjonijiet tal-Awtorità tad-Djar li talloka postijiet tal-Gvern għall-akkomodazzjoni soċjali u wkoll artiklu 24 tal-Att dwar l-Awtorità tad-Djar li jgħid:

> *"(1) B'effett mid-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan l-artikolu, id-drittijiet, obbligi, funzjonijiet u assi kollha li qabel kienu jappartjenu lid-Direttur tal-Akkomodazzjoni Soċjali għandhom, bis-saħħa ta' dan l-Att, u bla ebda assikurazzjoni ulterjuri, jiġu trasferiti lil, u jkunu vestiti fl-Awtorità taħt l-istess titolu u awtorità li bihom kienu vestiti fid-Direttur minnufih qabel dik il-ġurnata.*
>
> *(2) Dak it-trasferiment għandu jkun estiż għat-totalità ta' dawn l-assi, drittijiet u obbligi u għandu jinkludi artijiet, xogħlijiet u proprjetà oħra, mobbli u immobbli, setgħat, privileġġi u kawżi ta' azzjoni miżmumin jew li jitgawdew f'konnessjoni magħhom jew li jappartjenu lilhom."*

11. Illi kif anke xehdet rappreżentanta tal-Awtorità tad-Djar fis-seduta datata 24 ta' Mejju 2021 qudiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva, fil-file tal-propjetà inkwistjoni hemm parti minn kuntratt ta' lokazzjoni li juri li dan il fond kien ġie allokat mis-Segretarju tad-Djar u allura, prova oħra li dan jaqa' taħt l-amministrazzjoni tal-Awtorità tad-Djar;

12. Illi huwa prinċipju bażiku fil-proċedura legali li onus probandi

actori incumbit iżda minkejja l-allegazzjonijiet li għamel l-attur baqa' qatt ma ġab prova ta' dak allegat minnu (u ċjoé li l-fond mhux tal-Gvern Malti – ġab biss ittra waħda li saret minn uffiċjal li kien jaħdem l-Awtorità tad-Djar li qed titkellem fuq fond separat li lanqas hu dak il-fond mertu tal-kawża odjerna);

13. A kuntrarju ta' dan, il-provi miġjuba mill-Awtorità tad-Djar kienu suffiċjenti biex jippruvaw li hi għandha amministrazzjoni u li allura tissodisfa r-rekwiżiti ta' Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta għax għandha l-amministrazzjoni tal-fond inkwistjoni u ċjoé Block 2 Flat 2 u saħansitra marret oltre u kif anke ġie ben tajjeb pruvat mill-uffiċjal tal-Awtorità tal-Artijiet prodott bħala xhud tal-Awtorità tad-Djar, wriet li l-Gvern ta' Malta għandu titlu, li għalhekk dan ixejjen kwalunkwe allegażjoni fiergħa u bla bażi li saret mill-attur;

14. Illi bażi ta' dan kollu t-talbiet attriċi għandhom jiġu miċħuda fl-inerità tagħhom

Bl-ispejjeż kontra l-attur inġunt għas-subizzjoni.»

4. L-istadju tal-ġbir tal-provi dwar il-mertu tal-kawża ngħalaq fl-20 ta' Mejju, 2022 (ara paġni 205 u 206 tal-atti tal-kawża);

5. Gordon Anthony Grixti ressaq in-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu fl-1 ta' Ġunju, 2022, filwaqt li l-Awtorità tad-Djar ressqet in-nota ta' sottomissjonijiet tagħha fis-6 ta' Lulju, 2022;

6. Din il-qorti wara li ħadet qies tal-provi u tas-sottomissjonijiet kollha mressqa f'din il-kawża, tinsab f'qagħda li tgħaddi għal din is-sentenza;

Fatti

7. Fis-6 ta' Jannar, 2021, l-Awtorità tad-Djar bagħtet ittra uffiċjali lil Gordon Anthony Grixti taħt l-**artikolu 9(1)(a) tal-Att dwar l-Artijiet tal-Gvern (Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta)** sabiex fi żmien tletin jum jitlaq mill-appartament numru 2, fi Blokk 2 ġewwa Triq Sant'Andrija, fil-Belt Valletta għaliex huwa kien qiegħed iżommu mingħajr titlu validu fil-liġi (ara paġna 4 tal-atti tal-kawża);

8. Skont l-**artikolu 9(1)(a)** tal-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta**, awtorità kompetenti li tkun qiegħda tamministra ġid tal-Gvern ta' Malta, tista' tordna l-iżgumbrament ta' kull persuna li tkun qiegħda tokkupa dak il-ġid mingħajr ebda titolu validu fil-liġi. Din id-deċiżjoni ta' żgumbrament trid skont l-**artikolu 10** tal-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta** tiġi notifikata permezz ta' ittra uffiċjali;

9. Bil-liġi din id-deċiżjoni ta' żgumbrament għandha l-istess effett daqslikieku kienet ġudikat tal-qorti kompetenti, sakemm min huwa interessat, fi żmien għoxrin jum min-notifika tal-ittra uffiċjali, ma jopponix għall-iżgumbrament billi jippreżenta rikors quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva kontra l-awtorità kompetenti fejn fih jitlob li d-deċiżjoni tal-iżgumbrament hija waħda mingħajr sies legali (ara **artikolu 12** tal-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta**). Kull parti li ma taqbilx mas-sentenza tat-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva għandha d-dritt li tressaq appell quddiem il-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) (ara **artikolu 14** tal-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta**);

10. Gordon Anthony Grixti u Victoria Camilleri ma qablux ma' din id-deċiżjoni ta' żgumbrament meħuda mill-Awtorità tad-Djar bl-ittra uffiċjali tas-6 ta' Jannar, 2021 u għalhekk huma ressqu rikors quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva, bl-ismijiet ***Gordon Anthony Grixti et v. L-Awtorità tad-Djar (Rik. Nru. 3/21CG)*** biex jikkontestaw din id-deċiżjoni. Fost ir-raġunijiet imsemmija minn Gordon Anthony Grixti u Victoria Camilleri f'dawk il-proċeduri għaliex id-deċiżjoni ta' żgumbrament kellha titħassar, kien hemm dik li l-Awtorità tad-Djar trid turi li hija għandha titlu fuq l-appartament biex titlob l-iżgumbrament tagħhom;

11. B'sentenza mogħtija fid-19 ta' Lulju, 2021, it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva ċaħad l-oġġezzjoni ta' Gordon Anthony Grixti u Victoria Camilleri u kkonferma li l-Awtorità tad-Djar kellha jedd u raġunijiet tajba biex titlob l-iżgumbrament (ara paġni 13 sa 21 tal-atti tal-kawża);

12. Ħamest ijiem qabel ingħatat din is-sentenza, Gordon Anthony Grixti ressaq dan ir-

rikors maħluf fejn fih huwa qiegħed jitlob lil din il-qorti biex tiddikjara li l-Awtorità tad-Djar m'għandhiex setgħa li titlob it-tkeċċija tiegħu minn ġol-appartament inkwistjoni (ara paġni 1 sa 2 tal-atti tal-kawża);

13. Is-sentenza tat-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva fil-proċeduri ***Gordon Anthony Grixti et v. L-Awtorità tad-Djar (Rik. Nru. 3/21CG)*** ġiet appellata minn Gordon Anthony Grixti u minn Victoria Camilleri, b'wieħed mill-aggravji jkun li l-Gvern ta' Malta m'għandux titlu fuq l-appartament inkwistjoni u li għalhekk l-Awtorità tad-Djar ma kellhiex setgħa tmexxi bl-iżgumbrament;

14. Dan l-appell iżda ġie miċħud b'sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fil-11 ta' Mejju, 2022 (ara paġni 198 sa 204 tal-atti tal-kawża). F'paragrafi 12 u 13 tad-deċiżjoni tagħha l-Qorti tal-Appell kienet tal-istess fehma bħat-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva, li dan l-appartament kien ġid tal-Gvern ta' Malta u għalhekk l-Awtorità tad-Djar setgħet tissokta bl-iżgumbrament;

Konsiderazzjonijiet

15. B'din il-kawża Gordon Anthony Grixti qiegħed ifittex li jikseb dikjarazzjoni ġudizzjarja li l-Awtorità tad-Djar m'għandhiex setgħa li titlob l-iżgumbrament tiegħu mill-appartament tal-Belt Valletta għaliex skontu dan l-appartament mhuwiex ġid tal-Awtorità tad-Djar;

16. L-ewwel linja ta' difiża li ġiet imressqa mill-Awtorità tad-Djar kontra din il-kawża hija l-eċċezzjoni tal-ġudikat, kif imfissra fit-**<u>tieni u fit-tielet paragrafu tar-risposta maħlufa</u>**. L-Awtorità tad-Djar tisħaq li din il-qorti ma tistax tiddeċiedi din il-kawża għaliex din l-istess tilwima bejn il-partijiet ġa ġiet deċiża mit-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u issa anke mill-Qorti tal-Appell;

17. L-eċċezzjoni tal-ġudikat tissemma fl-**artikolu 730 tal-Kodiċi tal-Organizzazzjoni**

u Proċedura Ċivili (**Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta**) bħala waħda li dwarha għandha tingħata deċiżjoni b'kap għaliha, ukoll jekk din tinqata' flimkien mal-mertu fid-deċiżjoni aħħarija (ara ***Conris Pace Rivans et v. Franco Rivans et*** deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-3 ta' April, 2014). Jekk dan ma jsirx, dan in-nuqqas iġib in-nullità tas-sentenza stess (ara ***Paolo Azzopardi v. Paolo Abela noe*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-10 ta' Diċembru, 1954, ***Raphael Micallef v. Anthony Aġius*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-12 ta' Mejju, 1997, ***Care Services Limited v. Mario Muscat et*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-13 ta' Novembru, 2009 u ***Mario Tonna v. Edwin Camilleri nomine*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fil-11 ta' Diċembru, 2009);

18. Il-ġudikat hija meqjusa bħala eċċezzjoni perentorja għaliex hija waħda li jekk tinstab li hija mistħoqqa toqtol il-kawża (ara ***Sunspot Tours Limited v. C.H. Caterers Limited*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-16 ta' Diċembru, 2003);

19. Huwa xieraq għalhekk li din il-qorti tibda billi tqis l-ewwel din l-*exceptio judicatae* għaliex jekk tinstab li din hija tajba, allura l-qorti ma jkollhiex għalfejn toqgħod tistħarreġ il-mertu tal-ilment;

20. Għal dawk li huma prinċipji u effetti marbuta mal-*exceptio judicatae*, ġie mtenni fid-deċiżjoni antika fl-ismijiet, ***Francesco Aquilina v. Neg. Giuseppe Gasan et*** mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kummerċjali fil-5 ta' Novembru, 1934 li,

> *«L-'exceptio rei judicatae' għandha bħala fundament il-fatt tal-interess pubbliku, u wkoll għaliex 'interest rei publicae ut sit finis litium'. Sentenza li għaddiet 'in giudicato', jiġifieri li ma tista tappella minnha iżjed, hija miżmuma bħala tajba u sewwa u tal-ħaqq - 'res judicata pro veritate habetur' - jiġifieri l-fundament tal-'actio' u tal-'exceptio judicati' hija preskrizzjoni legali, u għalhekk hija strictissimae interpretationis»*

21. L-għan wara l-eċċezzjoni tal-ġudikat hija li tħares iċ-ċertezza tal-jeddijiet li jkunu ġew imfissra f'sentenza (ara ***Dottor Josè Herrera noe v. Anthony Cassar noe et*** deċiża fil-5 ta' Ottubru, 1992) biex b'hekk titbiegħed il-possibilità ta' deċiżjonijiet li

jmorru kontra xulxin u ttemm il-possibilità ta’ kwistjonijiet li jibqgħu miftuħa bi ħsara tal-jeddijiet stabbiliti bis-sentenza illi tkun ingħatat (ara ***Caterina Ġerada et v. Avukat Antonio Caruana*** deċiża fit-28 ta’ Ġunju, 1973). Kif ingħad mill-Qorti tal-Appell fis-sentenza ***Sharon Żahra v. Stefan Żahra*** deċiża fid-29 ta’ Jannar, 2016, l-iskop tal-prinċipju tar-*res iudicata* hu evidenti u ċioè li l-leġislatur ħass li ma jistax ikun hemm stat ta’ inċertezza indefinita fejn jidħlu kwistjonijiet ta’ drittijiet miksuba wara proċess ġudizzjarju;

22. Fejn kwistjoni tkun ġiet definita u trattata, is-sentenza ssir irrevokabbli jekk, wara li tiġi appellata jew ritrattata, din tiġi kkonfermata. Wara kollox, mhux sew li xi ħadd jipproponi l-istess kawża biex imewwet deċiżjoni preċedenti billi jġib ’il quddiem raġunijiet jew provi li kien jaf bihom, jew li seta’ u messu ġieb fil-kors tal-proċess l-ieħor (ara ***Joseph Portelli v. Joseph Stellini et*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta’ Ottubru, 2015);

23. L-istess pożizzjoni ġiet mħaddna wkoll f’***Agrokompleks v. L-Ukrajna***, deċiża mill-Qorti Ewropea għad-Drittijiet tal-Bniedem fis-6 ta’ Ottubru, 2011 (rikors nru 23465/2003) fejn ingħad,

> *«The principle of legal certainty implies that no party is entitled to seek review of a final and binding judgment merely for the purpose of obtaining a rehearing and a fresh determination of the case. Review by higher courts should not be treated as an appeal in disguise, and the mere possibility of there being two views on the subject is not grounds for re-examination»;*

24. Ġudikat jagħmel stat għal kull effett tal-liġi bejn il-partijiet, il-werrieta u l-*aventi causa* tagħhom. Kemm hu hekk, meta tingħata sentenza, is-saħħa tagħha tgħodd u tibqa’ torbot ukoll għaż-żmien ta’ wara li tkun ingħatat (ara ***Ines Calleja et v. Il-Kummissarju tal-Artijiet et*** deċiża mill-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali) fil-5 ta’ Ġunju, 2014 u kkonfermata mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta’ Marzu, 2015);

25. Kif imtenni mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza ***Charles Steven Muscat v. Avukat Ġenerali*** deċiża fit-13 ta’ Lulju, 2018, *«Bdil fil-ġurisprudenza ma hijiex raġuni għala l-eċċezzjoni ma tintlaqax; ma jistgħux jerġgħu jinfetħu kawżi li ilhom magħluqa għax ikun hemm bdil fil-ġurisprudenza»;*

26. Tassew jgħodd xorta waħda l-element tal-ġudikat fejn, wara l-għoti ta’ sentenza li saret ġudikat, tinbidel il-ġurisprudenza dwar liġi li tkun tqieset f’dik is-sentenza (ara ***Matthew Lanzon v. Kummissarju tal-Pulizija*** deċiża mill-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali) fil-11 ta’ Novembru, 2011 u kkonfermata mill-Qorti Kostituzzjonali fil-25 ta’ Frar, 2013);

27. Mhux dan biss, tajjeb li wieħed iżomm f’moħħu wkoll illi fil-ġurisprudenza tagħna nsibu mtenni li l-ġudikat jifforma ruħu mhux biss dwar dak li ġie diskuss espressament fis-sentenza, imma anki ta’ dak li messu ġie diskuss mill-parti li kellha tiddiskutih biex issostni d-domanda jew l-eċċezzjonijiet tagħha (ara *inter alia* ***Carmelo Bonello v. Onor. Edgar Cuschieri nomine*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta’ Marzu, 1950, ***Carmelo Panzavecchia v. Constantino Caruana*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fil-11 ta’ Ġunju, 1956, ***Joseph Camilleri v. Lilian Mallia*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fil- 5 ta’ Ottubru, 1998, ***Adrian Busietta nomine v. Mario Attard nomine***, Qorti tal-Appell, 9 ta’ Frar, 2001 u ***John Camilleri v. Avukat Ġenerali*** deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali fil-25 ta’ Jannar 2013);

28. Tassew hemm lok għall-eċċezzjoni tal-ġudikat anke meta l-mertu tal-kawża, għalkemm distint minn dak tal-kawża ta’ qabel, jifforma parti mill-istess ħaġa, jekk il-punt kontrovers ikun l-istess. Hemm ġudikat impliċitu meta d-deċiżjoni tkun konsegwenza neċessarja ta’ dispożizzjoni espressa billi l-volontà tal-ġudikant tista’ tittieħed anki mill-konsiderazzjonijiet tas-sentenza (ara ***Nobbli Pasquale Waldemar dei Baroni Sciberras Trigona v. Oscar Sammut nomine***, Appell Ċivili tal-25 ta’ April, 1938 u ***Eugenio Borg nomine v. Saverio Farrugia***, Appell Ċivili tal-31 ta’ Mejju, 1952);

29. Huwa magħruf li biex tista' tiġi aċċettata eċċezzjoni tal-ġudikat hemm bżonn li jintwerew tliet affarijiet, *viz*. li l-ewwel u t-tieni kawża jkunu: (i) bejn l-istess persuni (*eadem personae)*; (ii) fuq l-istess oġġett *(eadem res)*; u (iii) dwar l-istess raġunijiet jew tilwima (*eadem causa petendi)* (ara ***Anna Magro et v. Emanuela Psaila nomine*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Diċembru, 2002 u ***Alfred Lanzon et v. Charles Żammit Cordina*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-23 ta' Jannar, 2009);

30. Imħaddem dan kollu għall-każ inkwistjoni, meta jiġu mqabbla l-proċeduri bin-numru 3/21CG deċiżi mit-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u mill-Qorti tal-Appell u dawn il-proċeduri bin-numru 677/2021 li qed jinstemgħu issa minn din il-qorti, joħroġ bil-bosta evidenti f'għajnejn il-qorti, mingħajr wisq għarbiel, li dawn iż-żewġ proċeduri huma tista' tgħid l-istess ħaġa;

31. Iż-żewġ proċeduri saru: (i) **bejn l-istess partijiet** *viz*. bejn Gordon Anthony Grixti u l-Awtorità tad-Djar; (ii) **jinvolvu l-istess oġġett**, *viz*. l-appartament numru 2, fi Blokk 2 ġewwa Triq Sant'Andrija, il-Belt Valletta; u (iii) **fihom ukoll l-istess talbiet**, jiġifieri talba għal dikjarazzjoni li l-Awtorità tad-Djar m'għandhiex jedd li tmexxi bl-iżgumbrament;

32. Il-fatt waħdu li t-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u l-Qorti tal-Appell fis-sentenzi tagħhom ma laqgħux it-talbiet ta' Gordon Anthony Grixti ma jnaqqas xejn mill-fatt li bejnu u l-Awtorità tad-Djar jeżisti ġudikat li jorbot u li ma jistax jiġi mibdul. Wara kollox il-ġudikat ma jiddependix mir-riżultat finali tal-proċeduri iżda jiddependi minn dak li kellu jiġi deċiż. Fil-każ tagħna kemm fl-ewwel proċeduri bin-numru 3/21CG u kif ukoll fit-tieni proċeduri bin-numru 677/2021, Gordon Anthony Grixti kien qiegħed ifittex dikjarazzjoni ġudizzjarja li l-Awtorità tad-Djar ma kellhiex il-leġittimazzjoni attiva sabiex tissokta bl-iżgumbrament tiegħu mill-appartament ġewwa l-Belt Valletta;

33. Ladarba din il-kwistjoni ġa ġiet deċiża mit-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u mill-Qorti tal-Appell fl-ewwel proċeduri bin-numru 3/21CG, lil hemm minn kif din il-

kwistjoni nqatgħet fl-ewwel azzjoni, din it-talba ma setgħetx terġa' tiġi deċiża mill-ġdid f'kawża oħra. Li kieku l-ġudikat jiddependi minn kif tinqata' l-kawża allura naslu fir-realtà assurda li kull min jitlef kawża jkollu dritt jerġa' jiftaħha mil-ġdid. Din però hija propożizzjoni antiġuridika għall-aħħar li tmur kontra l-prinċipju li *interest rei publicae ut sit finis litium;*

34. Ġaladarba tajjeb jew ħażin il-ġudikat tat-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva kif ikkonfermat mill-Qorti tal-Appell, diġà ddetermina l-ilment dwar jekk l-Awtorità tad-Djar għandhiex jedd li tkeċċi lir-rikorrent mill-appartament fil-Belt, l-istess kwistjoni ma tistax terġa' tiġi mistħarrġa bi proċedura ġdida biex isir rivalutazzjoni tal-istess punt;

35. Din il-qorti ma tistax tintuża biex twaqqa' jew tbiddel sentenza dwar tilwima bejn il-partijiet li ġa ġiet deċiża. Tabilħaqq ir-rikorrent ma jistax jinqeda b'din il-kawża biex forsi jikseb riżultat differenti minn dawk li kiseb jew li seta' jikseb mill-proċeduri 3/21CG;

36. L-argument imbagħad li r-rikorrent kellu bilfors jiftaħ din il-kawża għaliex skontu t-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u l-Qorti tal-Appell m'għandhomx jedd li jistħarrġu jekk l-Awtorità tad-Djar kellhiex titlu validu fuq l-appartament inkwistjoni biex tissokta bl-iżgumbrament, huwa argument fieragħ kemm jista' jkun. Anzi huwa ċar illi r-rikorrent qiegħed hawnhekk jipprova biss jitfa' l-bżar fl-għajnejn;

37. Wieħed mill-għanijiet ewlenija wara d-dħul fis-seħħ tal-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta** huwa li jiġi provdut mekkaniżmu legali u ġudizzjarju ħafif u f'qasir żmien biex il-Gvern ta' Malta jkun jista' jieħu lura postijiet tiegħu, li fil-fehma tiegħu jkunu qegħdin jinżammu minn persuni li ma ħaqqhomx iżommu dawk il-postijiet. Kif anke jixhed l-isem stess tal-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta**, din il-liġi tapplika meta l-ġid inkwistjoni jkun art tal-Gvern. Huwa ovvju għalhekk li biex il-Gvern ta' Malta, permezz ta' xi entità governattiva tiegħu, bħalma hija l-Awtorità tad-Djar, ikun jista' jipproċedi għal żgumbrament skont il-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta**, hemm bżonn

li dak il-ġid ikun proprjetà jew ikun taħt l-amministrazzjoni tal-Gvern ta' Malta. Hekk ukoll huwa ovvju li t-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u l-Qorti tal-Appell għandhom is-setgħa li jistħarrġu jekk l-iżgumbrament deċiż mill-awtorità governattiva jolqotx ġid li huwa fil-patrimonju jew fl-amministrazzjoni tal-Gvern ta' Malta;

38. Tkun tassew farsa legali, jekk kif donnu qed jippretendi Gordon Anthony Grixti, it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u/jew il-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri), qabel jiddeċiedu kontestazzjoni ta' deċiżjoni ta' żgumbrament minn art tal-Gvern skont il-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta**, iridu joqgħodu l-ewwel jistennew lill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili u/jew lill-Qorti tal-Appell (Kompetenza Superjuri) biex jiddikjaraw li l-Gvern ta' Malta għandu titlu fuq il-post fejn qed jintalab l-iżgumbrament. F'dan is-sens għalhekk il-qorti taqbel mas-**<u>sitt eċċezzjoni</u>** tal-Awtorità tad-Djar;

39. Bil-ħniena għandu għalfejn jingħad, ir-rieda tal-leġislatur hija li t-tilwima kollha marbuta ma' kontestazzjoni ta' deċiżjoni ta' żgumbrament minn art tal-Gvern għandha tinstema' fi proċedura waħda mit-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u/jew mill-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri). M'hemmx għalfejn jinfetħu proċeduri oħra jew jiġu involuti qrati oħra. Ifisser għalhekk li deċiżjoni ta' żgumbrament meħuda taħt il-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta** tista' dejjem tiġi kkontestata quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u wara quddiem il-Qorti tal-Appell, fuq il-bażi li l-awtorità kompetenti li ssoktat bl-iżgumbrament f'isem il-Gvern ta' Malta, ma kellhiex setgħa li tmexxi bl-iżgumbrament minħabba li l-ġid inkwistjoni mhuwiex ġid tal-Gvern jew amministrat minnu;

40. Kemm hu hekk, fil-każ tal-lum kemm it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva u kif ukoll il-Qorti tal-Appell fil-proċeduri 3/21CG eżaminaw l-ilment ta' Gordon Anthony Grixti dwar jekk l-appartament inkwistjoni kienx tal-Gvern u t-tnejn li huma sabu li dan l-appartament huwa tassew ġid tal-Gvern;

41. Għalhekk fid-dawl ta' dan kollu l-qorti qiegħda taqbel mat-tieni u t-tielet eċċezzjoni tal-Awtorità tad-Djar, li t-talba ta' Gordon Anthony Grixti f'din il-kawża ma tistax tingħata widen, minħabba li bejn il-partijiet ġa hemm ġudikat finali li jagħlaq it-tilwima ta' bejniethom;

42. Fl-aħħar nett, din il-qorti qiegħda taqbel ukoll mas-**<u>seba' eċċezzjoni</u>** tal-Awtorità tad-Djar li din l-azzjoni mnedija minn Gordon Anthony Grixti hija waħda għalkollox fiergħa ladarba kien hemm il-proċeduri 3/21CG fuq l-istess kwistjoni. Tassew il-qorti temmen li din il-kawża nbdiet biss ħamest ijiem qabel ma nqatgħet il-kawża fil-proċeduri 3/21CG mit-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva, sabiex Gordon Anthony Grixti jipprova jfixkel dawk il-proċeduri, u ħalli kemm jista' jkun itawwal l-okkupazzjoni tiegħu fl-appartament inkwistjoni. Minħabba f'hekk il-qorti sejra tipprovdi dwar dan fil-kap tal-ispejjeż;

Deċiżjoni

Għaldaqstant għar-raġunijiet fuq imsemmija din il-qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi:

i. **<u>Tilqa'</u>** t-tieni u t-tielet eċċezzjoni tal-Awtorità tad-Djar u ssib li l-azzjoni ta' Gordon Anthony Grixti hija milquta mill-ġudikat maħluq bis-sentenza tat-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva mogħtija fid-19 ta' Lulju 2021, kif ikkonfermata mill-Qorti tal-Appell fil-11 ta' Mejju, 2022;

ii. **<u>Tilqa'</u>** s-sitt eċċezzjoni tal-Awtorità tad-Djar u ssib li t-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva għandu s-setgħa bil-liġi li jistħarreġ jekk l-awtorità governattiva, li tkun tat id-deċiżjoni ta' żgumbrament taħt il-**Kap 573 tal-Liġijiet ta' Malta,** għandhiex titlu ta' proprjetà jew jedd ta' amministrazzjoni fuq dak il-ġid li dwaru tkun qed titlob l-iżgumbrament;

iii. **<u>Tilqa’</u>** s-seba’ eċċezzjoni tal-Awtorità tad-Djar u ssib li dawn il-proċeduri saru b’mod kappriċċjuż u fil-vojt, ladarba Gordon Anthony Grixti ġa kien fetaħ proċeduri oħra kontra l-Awtorità tad-Djar dwar l-istess ilment;

iv. **<u>Teħles</u>** lill-Awtorità tad-Djar mill-ħarsien tal-ġudizzju;

Fl-aħħar nett, peress li Gordon Anthony Grixti huwa l-parti telliefa f’din il-kawża, il-qorti qiegħda **<u>tordna</u>**, bit-tħaddim tal-**artikolu 223(1) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta’ Malta**, li huwa għandu jbati l-ispejjeż kollha marbuta ma’ din il-kawża. Minbarra dan, billi l-qorti hija tal-fehma wkoll illi r-rikors maħluf ippreżentat minnu huwa att għalkollox fieragħ u vessatorju, il-qorti, wara li rat il-**paragrafu 10 tat-Tariffa A** mehmuża mal-**Kap 12 tal-Liġijiet ta’ Malta**, qiegħda tikkundanna lil Gordon Anthony Grixti jħallas lir-Reġistratur tal-Qrati Ċivili u Tribunali spejjeż addizzjonali ta’ tmien mitt ewro (€800).

____

Christian Falzon Scerri
Imħallef

____

Mary Josephine Musu
Deputat Reġistratur